

Richard David Bach

Racek

I.

Rozednilo se a svěží slunce zlatě pableskovalo po mírně zvlněném moři.

Míli od břehu čeřila vodu rybářská loď a vzduchem se nesl křik svolávající hejno k snídani. Nakonec se tisíc racků slétlo a všichni se začali rvát o kusy potravy, přičemž nevynechali jediný úskok, jak napálit druhého. Začínal další perný den.

Ale daleko odtud, úplně sám nad loděmi i pobřežím, trénoval Jonathan Livingston Racek. Ve výšce sto stop spustil nožičky s plovací blánou, zvedl zobáček a celý se vypnul, aby udržel křídla v bolestivě prohnuté křivce. Ta křivka umožňovala létat tak pomalu, až mu vítr začal šeptat do tváře a moře se pod ním zastavilo. Přimhouřil oči soustředěním, zadržel dech a s námahou prohnul křídla o další... jediný... palec. V tom se mu rozčepýřilo peří, ztratil rychlost a začal se propadat.

Rackové, jak jistě víte, nikdy nelétají trhaně a nikdy neztrácejí rychlost. Ztratit rychlost ve vzduchu, to je pro ně velká hanba a ostuda.

Ale Jonathan Livingston Racek se nestyděl. Raději znovu rozepjal křídla v té nezvykle ostré křivce - a znovu ztrácel rychlost a propadal se jako kámen. Nebyl to zkrátka obyčejný pták.

Většina racků se ani nesnaží naučit víc, než základní prvky létání - stačí jim vědět, jak se mají odlepit od břehu, popadnout něco k jídlu a fr zpátky. Většině racků totiž nezáleží na létání, ale na jídle. Našemu rackovi však šlo především o létání a ne o jídlo. Jonathan Livingston Racek nejraději ze všeho létal.

Přitom si uvědomil, že mu jeho způsob uvažování nepřináší mezi ostatními ptáky žádnou zvláštní popularitu. Vždyť i táta s mámou kroutili hlavami, že jejich Jonathan nedělá od rána do večera nic jiného, než pořád dokola zkouší nízký klouzavý let.

A měl co objevovat! Nemohl například pochopit, jak je možné, že při letu nad vodou ve výšce menší, než poloviční rozpětí křídel vydrží ve vzduchu déle a nemusí se tolik namáhat. Klouzavý let v takovém případě nekončil obvyklým žuchnutím do vody; místo toho za ním nožičky, pevně aerodynamicky přitisknuté k tělu, zanechávaly dlouhou širokou stopu. A když začal podobně přistávat i na břehu a vyorávat brázdu do písku, rodiče už začínali být zoufalí.

„Proč to Jonathane děláš?“ vyčítala mu maminka. „Nemůžeš být jako všichni ostatní? Copak je to tak těžké přenechat přízemní létání pelikánům nebo albatrosům? Proč nejíš, Jonathane? Vždyť jsi kost a kůže!“

„Mně to nevadí, mámo. Mě zajímá jen jediné: Chci si vyzkoušet, co všechno ve vzduchu dokážu. Chci to prostě vědět.“

„Podívej Jonathane,“ domlouval mu otec po dobrém. „Blíží se zima. Rybářských lodí bude málo a ryby žijící na povrchu se stáhnou do hlubin. Když už chceš něčemu přijít na kloub, tak se, prosím tě, zajímej o potravu a nauč se ji shánět. Já proti tomu tvému létání osobně nic nemám, ale klouzavého letu se nenajíš, to si zapiš za uši. Pamatuj si, že létáš proto, aby sis sehnal něco do zobáku.“

Jonathan poslušně přikývl. Několik dní se snažil být jako ostatní - snažil se doopravdy; křičel a pral se jako všichni rackové, kteří se kolem lodí a nábřeží potápěli za odpadky z ryb a kousky chleba. Jenže mu to vůbec nešlo.

K ničemu to nevede, pomyslel si a schválně upustil obtížně ulovenou ančovičku. Vyhladovělý, starý racek, který se za ním rozehnal, ji bez řeči popadl. Kdybych se byl raději učil létat! Vždyť neznám skoro nic!

A za chvíli už Jonathan zase létal sám, daleko nad mořem. Učil se, byl šťastný. Začal rychlostí a za týden toho o ní věděl víc, než nejrychlejší ze všech racků. Ze všech sil mával křídly a z výšky tisíc stop se vrhl do bleskového střemhlavého letu k vlnám - a hned

poznal, proč se rackové do střemhlavého letu nepouštějí. Během šesti vteřin nabral rychlost sedmdesáti mil za hodinu. Při takové rychlosti ztrácí křídla stabilitu.

Periodicky se to opakovalo. Ať se snažil, jak chtěl, a vydával ze sebe doslova všechno, při vysoké rychlosti ztrácel kontrolu nad letem.

Nejdříve stoupání do tisíce stop. Plnou parou vpřed a pak se s mávajícím křídly vrhnout střemhlav k zemi. Levé křídlo mu pokaždé vyletělo nahoru a celý byl prudce stržen doleva; chtěl si pomoci pravým křídlem, ale ten pohyb ho srazil rovnou do propasti. Rotoval kolem vlastní osy a padal.

Tomu stržení se nedokázal ubránit. Zkoušel to desetkrát za sebou, ale pokaždé, jakmile dosáhl sedmdesátimílové rychlosti, ho najednou cosi popadlo jak chumáček peří a srazilo ho to do moře.

Nakonec ho jednou, když čekal, až z něho okape voda, napadlo, že trik bude v tom, aby při vysoké rychlosti udržel křídla v nehybné poloze - nabrat padesátku a pak už nemávnout.

Zkusil to znovu z výšky dvou tisíc stop. Letěl střemhlav dolů, přímo po hlavě, s křídly roztaženými a nehybnými od chvíle, kdy překročil rychlost padesáti mil. Vyžadovalo to nesmírnou námahu, ale nakonec se to povedlo. Během deseti vteřin se řítit devadesátkou. Jonathan vytvořil nový světový rekord racků.

Na vavřínech ale usnout nestačil. Ve chvíli, kdy začal vypínat křídla, přesně v okamžiku, kdy změnil jejich úhel, byl zase stržen do starého neštěstí. Katastrofa ho při devadesátimílové rychlosti zasáhla naplno jako třaskavina. Jonathan ve vzduchu doslova explodoval a byl vržen proti mořské hladině, tvrdé jako cihlová zeď.

Když se probral, byla už hluboká tma a on byl zmítán vlnami, ozářenými měsíčním přívivem. Místo křídel měl orvané olověné placky, ale nejvíce pociťoval tíži pádu v zádech. Hlavou mu blesklo polovědomé přání, aby ho ta tíže pomalu stáhla na dno, aby měl všechno za sebou.

Když se nad ním hladina už téměř zavřela, zaslechl ve svém nitru neznámý dutý hlas. Nedá se nic dělat. Jsem jenom racek a dokážu jen to, k čemu jsem byl stvořen. Kdybych byl na světě od toho, abych přišel na kloub létání, musel bych se narodit s radarem na hlavě. Kdybych byl od toho, abych létal rychle, musel bych mít krátká křídla jako sokol a místo ryb bych jedl myši. Táta měl pravdu. Musím s tím blázněním přestat. Musím se vrátit k Hejnu a být rád, že jsem jenom obyčejný racek, který toho moc neumí.

Hlas zmlkl a Jonathan mu dal za pravdu. Racek má v noci sedět na břehu a já budu ode dneška normální, na mou duši. Bude to tak lepší pro všechny.

S námahou se odlepil od temné hladiny, rozletěl se k zemi a ještě si liboval, že se naučil létat nízko a s minimální námahou.

To přece nejde, napadlo ho. S tím se musím rozloučit a na všechno, co jsem se naučil, musím zapomenout. Jsem racek jako každý jiný a nic víc, takže musím létat, jako létají rackové. S námahou se vyšplhal do výšky sta stop, mával usilovně křídly a vlekl se k pobřeží.

Jakmile se rozhodl, že bude řadovým příslušníkem Hejna, okamžitě se mu ulevilo. Už ho nebude žádná síla nutit do učení, už ho nebude ohrožovat žádné riziko ani katastrofa. A bylo docela příjemné přestat myslet a jen si létat tmou ke světlům na pobřeží.

Ale počkat! Vždyť je tma. Znovu se zděšeně ozval ten dutý hlas. Racek nikdy nelétá po tmě.

Ale Jonathan ho přeslechl. Je to moc hezké, blesklo mu hlavou. Měsíc a světla se mihotají po hladině, takové malé majáky uprostřed noci, všude klid a mír...

Okamžitě dolů! Racek nikdy nelétá po tmě! Kdybys byl na světě od toho, abys létal po tmě, musel bys mít soví oči! Musel bys mít v hlavě radar! Měl bys krátká křídla jako sokol!

V té chvíli se ve tmě a sto stop nad hladinou Jonathanu Livingstonu Rackovi rozsvítilo. Najednou bylo po předsevzetích i po bolesti.

Krátká křídla. Krátká křídla jako sokol! Nic jiného to nechce! Že mi to ale trvalo! Chce to jen taková mrňavá křídélka, stačí, když přitisknu křídla k tělu a poletím jen na konci letek! Krátká křídla!

Vznesl se dva tisíce stop nad temné moře, a aniž pomyslel na možné selhání a smrt, přitiskl křídla pevně k tělu, do větru nechal trčet jen úzké uhlašené čepele letek a vrhl se střemhlav dolů.

Vítr mu burácel v hlavě, jako řev nějaké příšery. Sedmdesát mil za hodinu, devadesát, sto dvacet a ještě víc. Napětí v křídlech bylo při stočtyřicetimílové rychlosti skoro nižší než předtím při sedmdesátimílové a stačilo nepatrně pohnout konečky letek, aby ze střemhlavého pádu přešel do klouzavého letu nad hladinou. Připadal si jako šedá dělová koule, zalitá měsíčním světlem.

Oči měl přivřené jako dvě čárky, aby je chránil před větrem, ale byl šťastný. Stočtyřicet mil za hodinu - a zvládá to! A kdyby se vznesl do výšky pět tisíc stop, to by teprve bylo... Ten báječný prudký vítr smetl všechna předsevzetí, jimiž se před chvílkou zabýval. Porušil slib, který dal sám sobě, a přece necítil žádnou vinu. Takové alibi platí jen pro racky, kteří se smiřují s obyčejnými věcmi. Kdo se dopracoval k mimořádnému, nemá podobných závazků zapotřebí.

Slunce ještě ani nevyšlo a Jonathan už trénoval. Z výšky pěti tisíc stop vypadaly rybářské lodě jako nepatrné černé tečky na ploché modré vodě a Hejno pachtící se za snídání připomínalo kroužící mračno malátných molů.

Byl naživu a trochu se chvěl radostí i hrdostí, že přemáhá vlastní strach. Přitiskl křídla k tělu, rozepjal pouze krátké prohnuté letky a vrhl se střemhlav do moře. Po čtyřech tisících stopách dosáhl vrcholné rychlosti a vzduch se proměnil v kompaktní bubnující zvukovou stěnu, proti níž už nemohl letět rychleji. Letěl kolmo dolů rychlostí dvěstě čtrnácti mil za hodinu. Polkl naprázdno, jakmile mu blesklo hlavou, že kdyby se mu v této rychlosti uvolnila křídla, roztrhalo by ho to na milión kousků. Jenomže v rychlosti cítil sílu, radost a čistou krásu.

V tisíci stopách začal pomalu rozpínat křídla. Konečky letek se v tom strašném vichru chvěly a cukaly. Loď s hejnem racků rostly přímo před ním jako meteor.

Nedokázal zastavit, vždyť v této rychlosti neuměl ještě ani zatáčet.

Srážka ale znamená okamžitou smrt.

Zavřel tedy oči.

Toho rána se krátce po rozednění stalo, že Jonathan Livingston Racek proletěl středem Hejna shromážděného k snídání; řítí se se zavřenýma očima rychlostí dvěstě čtrnácti mil za hodinu a kolem něho se rozlétalo svištění větru a peří. Racek štěstěny se na něj tentokrát usmál a nikomu se nic nestalo.

Ještě když mu zobáček mířil zase rovnou do nebe, řítí si to stošedesátkou. Když letěl obyčejnou dvacítkou a mohl konečně uvolnit křídla, loď byla zase jen jako drobeček chleba na hladině v hloubce čtyř tisíc stop.

To je přece naprostý triumf! Nejvyšší rychlost! Racek dosáhl rychlosti dvou set čtrnácti mil za hodinu! To bylo prolomení všech bariér, nejslavnější okamžik v dějinách Hejna. A v té chvíli začala pro Jonathanu Racka nová éra. Zrovna letěl na opuštěné místo, kde trénoval střemhlavý let z výšky osmi tisíc stop a okamžitě se rozhodl, že přijde na to, jak při vysoké rychlosti zatáčet.

Zjistil, že při vysoké rychlosti na hladké zatočení stačí nepatrný pohyb jednoho péra. Předtím si ovšem na vlastní kůži vyzkoušel, že stačí pohnout ještě jedním a okamžitě začne rotovat jako střela z pušky... Tak se Jonathan stal prvním leteckým akrobatem mezi racky.

Toho dne mu nezbyl čas na hovory s ostatními racky, protože létal ještě dlouho po setmění a objevil přemet, pomalý výkrut, prudký výkrut, obrácenou vývrtku, obrácený překrut a brždění.

+ - + - +

Když se Jonathan Racek vrátil k Hejnu nocujícím na pobřeží, byla už dávno noc. Únavou se mu točila hlava, ale samou radostí si před přistáním dal ještě jeden přemet a kopaný výkrut. Až uslyší o tom velkém převratu, pomyslí si, určitě budou skákat nadšením. Teď bude alespoň pro co žít! Místo ucouraného pendlování mezi rybářskými loděmi a pobřežím bude mít život konečně smysl! Vyhrabeme se z tuposti a najdeme sami sebe, budou z nás tvorové plní dokonalosti, inteligence a znalostí. Konečně můžeme být svobodní! Můžeme se naučit létat!

Viděl před sebou skvělou a zářivou budoucnost.

Když přistál, rackové seděli shromážděni v Radě. Bylo vidět, že tam sedí už nějakou dobu. A oni na něj opravdu čekali!

„Jonathane Livingstone Racku, postav se doprostřed!“ Z hlasu Staršího zněl nejpřísnější úřední tón. Postavit se doprostřed mohlo znamenat jen jediné: nejhlubší zahanbení nebo krajní zneuctění! Kvůli poctě bývali doprostřed povolávání výhradně vůdcové Hejna. Už vím, blesklo mu hlavou, to bude kvůli té snídani, určitě viděli ten Převrat! Ale já o pocty nestojím! Netoužím po tom, abych se stal vůdcem. Chci se se všemi podělit o své poznatky, ukázat jim obzory, které se před námi otvírají. Pak vstoupil doprostřed kruhu.

„Jonathane Livingstone Racku,“ oslovil ho Starší. - „Postav se doprostřed kruhu, ať tě všichni rackové vidí!“

Bylo mu, jako by ho někdo praštil klackem do hlavy. Nožičky se pod ním třásly, křídla se naježila a v uších mu začalo hučet. Cože? Má tu stát na hanbě? To není možné! A co převrat? Oni to nechápou! Všichni se mýlí! Mýlí!

„...za bezohlednost a neodpovědnost,“ hřměl slavnostní hlas, „která se neslučuje s důstojností a tradicí všech racků...“

Být postaven na pranýř uprostřed shromážděných racků znamenalo, že bude vyvržen ze společnosti a vypovězen na opuštěné Vzdálené útesy.

„...jednoho dne, Jonathane Livingstone Racku, poznáš, že nezodpovědnost se nevyplácí. Život je neznámo a nepoznatelno: stačí, když víme, že máme na světě jíst a žít co nejdéle.“ Racek Radě nikdy neodmlouvá, ale Jonathan pozvedl hlas: „Jakápak nezodpovědnost, bratři? Znáte snad odpovědnějšího racka, než je ten, který objevuje a následuje smysl a vyšší cíle života? Tisíc let jsme se honili za rybími hlavami, ale teď konečně máme proč žít - učit se, objevovat a být svobodní! Dejte mi poslední příležitost, dovoluňte, abych vám předvedl, co jsem objevil...“ Jako by mluvil do kamene.

„Bratrství mezi námi pominulo,“ zaskřehotalo Hejno jednohlasně a jakoby na povel ho přestali poslouchat a obrátili se k němu zády.

+ - + - +

Jonathan Racek žil od toho dne sám, ale zato doletěl pěkný kus cesty za Vzdálené útesy. Netrápila ho samota, ale spíš to, že ostatní rackové odmítli slávu létání, která se jim nabízela - odmítli prostě otevřít oči a vidět.

Denně se naučil něco nového. Zjistil, že při bleskovém střemhlavém letu dokáže ulovit vzácnou a chutnou rybu, která žije deset stop pod hladinou; nebyl už odkázán na rybářské lodě, ani okoralý chleba, aby si opatřil nutnou potravu. Naučil se spát ve vzduchu,

udržovat směr ve větru vanoucím v noci od pevniny a urazit mezi soumrakem a svítáním sto mil. Díky vnitřní sebekontrolě dokázal létat v husté mořské mlze nebo se vznést až do oslňujícího jasna nad ní... To všechno ve chvíli, kdy ostatní rackové nečinně přešlapovali na břehu a tupě zírali do mlhy a deště. Naučil se využívat větrů vanoucích hluboko do vnitrozemí a žít se tam hmyzími pochoutkami.

Kdysi to chtěl přinést Hejnu a teď měl všechno sám pro sebe. Naučil se létat a cena, jakou za to zaplatil, mu nevalila. Jonathan Racek přišel i na to, že nuda, strach a vztek zkracují rackům život a protože se jich sám zbavil, dožil se opravdu vysokého věku.

+ - + - +

Přiletěli večer a zastihli Jonathana, jak v klidu a míru krouží po své milované obloze. Oba rackové, kteří se zčistajasna objevili vedle jeho křídel, svítili čistotou jako hvězdy a jejich záře něžně a přátelsky osvětlovala temnou noc. Nejkrásnější na nich však bylo umění, s nímž letěli; jejich letky se pohybovaly přesně na palec od špičky Jonathanových křídel.

Jonathan je mlčky podrobil zkoušce, v níž žádný racek ještě neobstál. Prohnul křídla a snížil rychlost na pouhou míli, až se téměř zastavil. Oba zářiví ptáci udělali totéž a přesně zachovali místo ve formaci. Znali pomalé létání!

Jonathan přitiskl křídla k tělu, zvrátil se a přešel do střemhlavého letu rychlostí sto devadesáti mil za hodinu. Řítily se za ním v bezvadné formaci.

Nakonec v plné rychlosti přešel do dlouhého vertikálního pomalého výkrutu. Udělali s úsměvem totéž! Vrátil se k vodorovnému letu, chvíli mlčel a nakonec promluvil: „Kdo vlastně jste?“

„Patříme ke tvému Hejnu, Jonathane. Jsme tví bratři.“ Mluvili rozhodným a klidným tónem. „Přišli jsme ti ukázat cestu do větších výšek, dovedeme tě domů.“

„Ale já žádný domov nemám. Ani Hejno. Jsem Psanec. Navíc právě letíme na samém vrcholu Velkého horského větru. Výš než ubohých pár set stop své staré tělo nevynesu.“

„Ale vynesesh, Jonathane. Proto ses přece učil. Jednu školu máš za sebou a teď začneš jinou.“

Jonathana celý život provázely záblesky poznání, ale teprve teď se mu rozsvítilo. Mají pravdu. Dá se přece létat rychleji a také je čas jít domů.

Naposledy se rozhlédl po obloze i po nádherné stříbřité zemi, nad níž se toho tolik naučil.

„Můžeme vyrazit,“ řekl nakonec.

A Jonathan Livingstone Racek vzlétl se dvěma hvězdnými racky a zmizel na naprosto temné obloze.

II.

Tak tohle je tedy nebe, napadlo ho a musel se sám sobě smát. Posuzovat nebe v okamžiku, kdy se k němu racek teprve vznáší, se jaksi nehodí.

Přišel ze Země a doprovázen dvěma skvělými racky, se vznesl nad mraky. Všiml si, že jeho vlastní tělo začíná svítit podobně jako oni. Mladý Jonathan Racek, který odjakživa žil za jeho zlatýma očima, zůstal, jak byl, ale vnější podoba se mu změnila.

Pořád to bylo tělo racka, ale umělo létat mnohem lépe, než to staré. Stačilo poloviční úsilí a letěl dvakrát tak rychle jako za nejlepších dnů na Zemi.

Peří měl svítivě bílé, křídla hladká a bezvadná jako plátky vyleštěného stříbra. S gustem se s nimi začal seznamovat, svěřovat jim svou sílu.

Při dvoustech padesáti mílech za hodinu cítil, že se blíží maximální rychlosti, jakou dokáže vyvinout při vodorovném letu. Když dosáhl dvouset sedmdesáti dvou mil za hodinu, napadlo ho, že rychleji to už asi nepůjde a byl trochu zklamán. I nové tělo mělo hranice možnosti. Letěl sice rychleji než kdykoli předtím, ale přesto narazil na hranici, kterou bude muset překonat a přitom se pořádně zapotí. Pomyslel si, že v nebi by žádná omezení být neměla.

Mraky se roztrhali, průvodci mu popřáli šťastné přistání a náhle se rozplynuli v řídkém vzduchu.

Jonathan letěl nad mořem směrem k rozeklanému skalnatému pobřeží. Nad útesy se vznášelo jen pár racků. Daleko na sever, nad samým obzorem, poletovalo několik dalších; nové končiny, nové myšlenky, nové otázky. Proč je tu tak málo racků? V nebi by jich přece měla být hejna. Proč na mě najednou padla taková únava? Rackové v nebi přece nemají být unavení a nikdy nespí.

Kde tohle všechno slyšel? Vzpomínky na život na zemi se mu pomalu začaly vytrácet z paměti. Na Zemi se samozřejmě naučil spoustu věcí, ale jednotlivé detaily už viděl jakoby v mlze - rvou se tam zřejmě o potravu a udělali z něho Psance.

Nad pobřežím mu beze slov přiletělo vstříc dvanáct racků. Vytušil, že ho rádi vidí. Byl to jeho slavný den - den, na jehož svítání se již nepamatoval.

Nasadil na přistání na pláži, mával křídly, aby se zastavil palec nad zemí, a pak měkce dosedl do písku. Ostatní rackové přistáli kolem něho, jenomže žádný přitom nepohnul ani pírkem. S rozepjatými svítivými křídly se dali unášet větrem a potom nějak pohnuli peřím a zastavili se přesně v okamžiku, kdy se nožičkami dotkli písku. Byla to skvělá technika, ale Jonathan byl příliš unavený a nemohl si ji hned na místě vyzkoušet. Neřekl ani slovo a usnul vestoje.

V následujících dnech si Jonathan ověřil, že se o létání musí naučit nejméně tolik věcí jako v předešlém životě. Jenomže jinak. Tady byl mezi racky, kteří uvažovali jako on. Pro všechny bylo v životě nejdůležitější usilovat o dokonalost (a také jí dosáhnout), v tom, co měli nejraději, v létání. Byli to do jednoho samí skvělí rackové, kteří denně trávili prakticky všechen čas létáním a nácvikem vrcholné letecké akrobacie.

+ - + - +

Jonathan si dlouho nevzpomněl na svět, odkud přišel, na místo, kde žije Hejno, zavírající oči před požitkem z létání, protože má v hlavě jen samou honbu za potravou. Ale občas - třeba jen na zlomek vteřiny - mu hlavou bleskla vzpomínka.

Jednou se to stalo, když odpočíval se svým instruktorem na pláži. Měli za sebou ranní lekci kopaných výkrutů se složenými křídly.

„Kam se všichni poděli, Sullivane?“ zeptal se tiše, protože už ovládal telepatii, s níž se tito rackové dorozumívali místo obvyklých skřeků. „Proč nás tu není víc? Tam, odkud jsem přišel, byla...“

„...spousta racků, tisíce a tisíce. Já vím.“ Sullivan zavrtěl hlavou. Na to ti můžu říct jen jedině. „Ty jsi, Jonathane, vyjímečný případ, jeden z miliónů. Většina z nás se sem propracovávala velice namáhavě. Putovali jsme z jednoho světa do druhého, který se od prvního příliš nelišil, hned jsme zapomínali, odkud přicházíme a vůbec jsme se nestarali odkud směřujeme, protože jsme žili jen pro přítomnou chvíli. Dovedeš si představit kolika životy jsme museli projít, než nás vůbec napadlo, že život znamená víc než jídlo, boj, nebo moc v Hejnu? Možná tisíc, možná deset tisíc takových existencí! Potom další stovka životů, než nám začalo svítat, že existuje něco jako dokonalost a další stovka, než jsme přišli na to, že smyslem našeho žití je tu dokonalost najít a ještě ji zdokonalit. Tohle pravidlo ostatně platí i tady; příští svět si volíme tím co se naučíme v tomto. Když se nic nenaučíš, bude to stejné, stejná omezenost a olova na nohou.“

Roztáhl křídla a obrátil se tváří proti větru. „Ty ses ale, Jonathane, naučil tolik věcí najednou, že ti na cestu sem stačil jediný život.“

A už byli oba zase ve vzduchu a trénovali. Prudké výkyvy ve formaci byly obtížné, protože polovinu času musel Jonathan přemýšlet s hlavou dolů, měnit prohnutí křídel a navíc pečlivě sledovat každý pohyb instruktora.

„Zkusíme to znovu,“ opakoval dokola Sullivan. „Znovu a znovu.“ Když nakonec řekl, že je spokojen, začali nacvičovat obrácené přemety.

+ - + - +

Jeden večer se všichni rackové, kteří zrovna nelétali, shromáždili na písku a o čemsi přemýšleli. Jonathan sebral veškerou odvalu a přistoupil ke Staršímu rackovi, který se prý brzy měl odebrat na další svět.

„Čangu...“ řekl nervózně.

Starý racek se na něj přívětivě podíval a odpověděl: „Copak, chlapče?“ Stáří ho neoslabilo, naopak zocelilo, dokázal předehnat každého racka a znal věci, které se ostatní s obtížností teprve učili.

„Čangu, v tomto světě není nebe, vid’?“

Starší racek, ozářený měsícem, se pousmál a řekl: „Ty už se zase učíš, Jonathane.“

„Co tedy bude dál? Kam vlastně směřujeme? Je vůbec nějaké nebe?“

„Není. Nebe není místo. Nebe znamená být dokonalý.“ Starší racek se odmlčel a pak dodal: „Ty umíš létat rychle, nebo snad ne?“

„Mně ...mně se rychlost moc líbí,“ odpověděl Jonathan. Byl otázkou zaskočen, ale zároveň mu lichotilo, že si ho Starší racek všiml.

„Nebi se přiblížíš, jakmile dosáhneš dokonalé rychlosti. Neznamená to, že bys musel létat tisíc, nebo milion mil za hodinu, ani není třeba dosáhnout rychlosti světla. Protože každé číslo je omezení a dokonalost nezná mezí.“

Čang se beze slova vznesl a ve zlomku vteřiny ho viděli nad vodou, padesát yardů daleko. Pak opět zmizel a ve zlomku vteřiny byl zpátky vedle Jonathana.

„Je to vlastně legrace,“ řekl místo komentáře. Jonathan se nestačil divit. Na nebe se už zapomněl zeptat. „Jak to dokážeš? Jaký je to pocit? Jak daleko doletíš?“

„Doletíš do každé doby, na každé místo, kam chceš,“ odpověděl Starší racek. „Já se dostanu kam chci a kdy chci.“ Zahledl se na moře a pokračoval. „Je to divné. Rackové, kteří radši cestují, než by se zdokonalovali, postupně přestanou létat a nikam se nedostanou. Ti, kdo si odřeknou cestování a raději se zdokonalují, dosáhnou cíle okamžitě. Pamatuj si, Jonathane, nebe není místo, ani doba, protože na místě a čase vlastně nezáleží. Nebe je...“

„Můžeš mě naučit létat, jako létáš sám?“ naléhal nedočkavý Jonathan, fascinován představou, že stanul tváří tvář dalšímu neznámu, jemuž může přijít na kloub.

„Samozřejmě, pokud máš sám zájem.“

„A jaký! Kdy začneme?“

„Jestli chceš, třeba hned.“

„Chci umět takhle létat,“ vyhrkl Jonathan a v očích měl zvláštní svit. „Co mám dělat, pověz!“

Čang mluvil pomalu a bedlivě mladého racka pozoroval. „Chceš-li létat rychle, jako myšlenka, ať je to kamkoli, musíš si hned na začátku uvědomit, žes už přiletěl...“

Podle Čanga byla podstata věci v tom, že se Jonathan musí přestat považovat za zajatce těla, jehož křídla mají zhruba metrové rozpětí a které snese výkon, který je možné zaznamenat na obyčejné mapě. Měl by pochopit, že jeho pravá podstata, dokonalá, jako nenapsatelné číslo, žije zároveň v celém prostoru a čase.

+ - + - +

Jonathan se zakousl do práce; trénoval denně, začínal před úsvitem a končil až po půlnoci. Ale ať se snažil sebevíc, nepostoupil dopředu ani o krok.

„Zapomeň na víru!“ opakoval mu často Čang. „Nepotřebovals ji. Když ses učil létat, musel jsi pochopit podstatu létání. Teď to máš stejné. Zkus to znova...“

Jednoho dne, zrovna když stál na břehu a zavíral oči soustředěním, Jonathanovi svítilo a pochopil, jak to Čang myslí. „Je to přesně tak. Já přece jsem dokonalý racek, který se neleká žádných omezení!“ Radost, která ho zaplavila, ho až šokovala.

„Dobře!“ řekl mu Čang a v jeho hlase znělo vítězství.

Jonathan otevřel oči. Stál se Starším rackem na úplně jiném mořském pobřeží. Stromy rostly až k samému moři, nad hlavami jim žhnula dvě stejná, žlutá slunce a byli úplně sami.

„Podstatu jsi už pochopil, ozval se Čang, ale bude to chtít ještě trochu praxe...“

Jonathan byl celý zkoprnělý. „Kde to jsme?“ zeptal se.

Starší racek, na kterého neznámé prostředí neudělalo sebemenší dojem, se odmítal zabývat podrobnostmi. „Zřejmě jsme na nějaké planetě, která má zelenou oblohu a místo slunce dvojitou hvězdu.“

Jonathan zaskřehotal nadšením - poprvé od té doby, co opustil Zemi. „ONO TO JDE!“

„Samozřejmě, že to jde,“ odpověděl Čang. „Když víš, co děláš, tak ti vždycky všechno vyjde. A teď k té praxi...“

+ - + - +

Když se vrátili, byla už tma. Ostatní rackové hleděli na Jonathana s úžasem ve zlatých očích - vždyť viděli, jak zmizel odněkud, kde žil tak dlouho.

Nemohl vydržet přívál gratulací, jimiž ho zahrnovali. „Vždyť jsem tady nováček, pouhý začátečník! Já se přece musím učit od vás!“

„Tomu nevěřím, Jonathane,“ nesouhlasil Sullivan, sedící hned vedle něho. „Za deset tisíc let jsem nepotkal racka, který by měl menší strach z učení než ty.“ Hejno se ztišilo a Jonathan nevěděl rozpaky kam s křídly.

„Můžem se pustit do zápasu s časem, jestli máš chuť,“ navrhol Čang, „abys uměl létat do minulosti i do budoucnosti. Potom tě čeká nejtěžší, nejpronikavější a zároveň nejzvláštnější ze všeho. Pak budeš schopen začít poznávat smysl dobroty a lásky.“

Uplynul měsíc - alespoň mu to tak připadalo a Jonathan se učil neobyčejně rychle. Vždycky mu šlo všechno rychle na základě obyčejné zkušenosti, ale teď, kdy se stal

mimořádným žákem samého Staršího racka, pohlcoval nové myšlenky jako nějaký aerodynamický opeřený počítač.

Jednoho dne však Čang zmizel. Klidně se všemi hovořil, nabádal je, aby nikdy nepřestali s učením a tréninkem a aby se neustále zdokonalovali v chápání dokonalého neviditelného principu veškerého žití. Zatímco k nim promlouval, jeho peří se stávalo jasnější a jasnější a nakonec zářilo tak pronikavě, že všichni rackové museli zavřít oči.

„Jonathane,“ řekl - a byla to jeho poslední slova - „musíš se pořád učit mít rád.“

Když dokázali znovu otevřít oči, byl Čang pryč.

Dny ubíhaly a Jonathanovi se stále častěji vynořovaly vzpomínky na Zemi, odkud přišel. Kdyby byl znal desetinu a třeba jen setinu všeho, co zná teď, jaký by to býval život! Stál v písku a vrtalo mu hlavou, jestli by se tam nenašel třeba jen jeden, jediný racek, který by rád překročil meze vlastních možností, který by pochopil smysl letu směřujícímu k něčemu jinému než uchopení kousku chleba vyhozeného z rybářské lodě. Třeba mezitím řekl někdo nahlas pravdu a oni ho za to vyhnali z Hejna. Zkrátka, čím víc se Jonathan zdokonaloval v dobrotě a čím víc se snažil proniknout k podstatě lásky, tím víc toužil po návratu na Zem. Zatím sice žil v samotě, ale přesto byl rozeným učitelem a lásku chtěl dávat najevo tím, že by se o pravdu, kterou sám našel, rozdělil s rackem, toužícím po příležitosti, jak pravdu zahlédnout, ale na vlastní oči! Sullivan, který uměl létat rychlostí myšlenky a učil to umění druhé, nebyl příliš nadšen.

„Už tě odtamtud jednou vyhnali. Proč si myslíš, že by některý z racků, které jsi za svých časů znal, teď najednou projevil zájem o tvé učení? Znáš přece staré ověřené přísloví: Nejdál vidí racek, který vzlétne nejvýš. Rackové, od nichž jsi přišel, postávají na břehu, křičí a perou se mezi sebou. K nebi mají tisíc mil - a ty si najednou přijdeš s tím, že jim ukážeš nebe z místa, na němž dřepíš! Vždyť si nevidíš ani na špičku křídla! Zůstaň tedy, pomáhej nováčkům, kteří dokážou pochopit, co jim říkáš.“ Odmlčel se a za chvíli dodal: „Kde bys byl, kdyby se Čang vrátil do svých starých světů?“

Poslední argument byl závažný. Sullivan měl pravdu. Nejdál vidí racek, který vzlétne nejvýš.

Jonathan tedy zůstal a učil nováčky. Byli to samí bystří a dobří žáci, jenomže se neodbytně vracela ta stará myšlenka: co když se na Zemi najde pár racků, kteří se také dokážou učit? Kdyby k němu Čang přiletěl v den, kdy ho vyhnali z Hejna, mohl být dnes mnohem dál!

„Musím se vrátit, Sullivane“, rozhodl se nakonec. „Tví žáci si vedou skvěle a sami ti dokážou pomáhat s nováčky.“ Sullivan si povzdechl, ale neodporoval. „Bude se mi po tobě stýskat.“ To bylo vše, co řekl.

„Že se nestydíš!“ vyčetl mu Jonathan. „Jak můžeš něco takového říct! O co se dnes a denně pokoušíme? Jestli naše přátelství závisí na místě a čase, tak se sami zničíme v den, kdy prostor a čas překonáme! Jestli ale překonáme prostor, zbude nám pouhé zde. Jestliže překonáme čas, zbude nám pouhé teď. Nemyslíš, že bychom se přesto mohli párkrát setkat právě někde mezi tím zde a teď?“

Sullivan se musel usmát. „Ty jsi kus blázna! Jestli někdo dokáže rackům na Zemi otevřít oči, aby viděli na vzdálenost tisíce mil, bude to jedině Jonathan Livingston Racek.“ Sullivan sklopil hlavu a hleděl upřeně do písku. „Na shledanou, kamaráde.“

„Na shledanou, Sullivane. Ještě se uvidíme.“ A Jonathan si vybavil velké hejno racků na březích jiné doby a se samozřejmostí, jakou přináší zkušenost, věděl, že není pták z kostí a peří, ale dokonalá idea svobody a letu, kterou neomezuje vůbec nic.

Fletcher Lynd byl mezi racky ještě mladík, ale už si od Hejna užil tolik ústrků a nespravedlností, že se o tom jinému rackovi ani nesnilo.

„Ať si říkají, co chtějí,“ myslil si dál své, ještě když letěl na Vzdálené útesy a země za zády ztrácela pevné obrysy. „Létání přece není jen obyčejné plácání křídly sem a zase tam. To dokáže každý... ..komár! Zkusím si z legrace jeden výkřut přes křídlo kolem Staršího

a hned je ze mě Psanec! Copak jsou slepí? Copak jim nedojde, jak bude prima, až se naučíme pořádně létat?

Ať si dělají, co chtějí. Já jim ukážu, co je to létání! Když na tom trvají, budu stoprocentní psanec. Nakonec toho budou sami litovat...“

V hlavě se mu ozval neznámý hlas, byl sice velmi přívětivý, ale přesto ho vyděsil, až se mu zapletla křídla a div se nezřítíl.

„Nesud' je tak přísně, Fletchere. Když tě vyhnali, ublížili především sobě a jednou na to sami přijdou. Uvidí, co ty vidíš už dnes. Odpusť jim a radši jim pomoz, aby se jim otevřely oči.“

Palec od Fletcherova pravého křídla letěl bílý racek, nejjasněji bílý ze všech na světě. Aniž pohnul pérem, vznášel se rychlostí, která se blížila Fletcherovu maximu.

Mladého racka se na okamžik zmocnil naprostý zmatek. „Co se děje? Zbláznil jsem se!? Nebo jsem umřel? Co to má znamenat?“

V mozku mu však tichým a klidným tónem promlouval hlas trvajícím na odpovědi. „Fletchere Lynde Racku, chceš umět létat?“

„ANO, CHCI LÉTAT!“

„Fletchere Lynde Racku, toužíš po létání tolik, že bys dokázal odpustit Hejnu, učit se a jednou se k nim vrátit, abys jim pomohl zbavit se zaostalosti?“

Této nádherné a zkušené bytosti se nedalo lhát, ať byl Fletcher sebevíc pyšný a uražený.

„Chci,“ hlesl sotva slyšitelně.

„V tom případě, Fletchere,“ řekl mu ten oslnivý pták přívětivě, „začneme od vodorovného letu...“

III.

Jonathan pomalu kroužil nad Vzdálenými útesy a sledoval, jak si vede jeho žák. Fletcherovi šlo létání skoro jako po másle. Byl silný a přitom lehký a rychlý, ale nejdůležitější bylo, že se hnal do učení jako divý. Táhle se zrovna řítí, rozmáznutá šedá skvrna vybírající střemhlavý let, řítící se kolem instruktora rychlostí stopadesáti mil za hodinu. Bez přechodu se pokouší o šestnáctinásobný vertikální výkřut, obraty přitom počítá nahlas.

„...osm ...devět ...deset ...vidíš, Jonathane, nevydržím s rychlostí ...jedenáct, chci tak ostré zvraty, jako máš ty, dvanáct ...nejde mi to ...třináct ... ty tři poslední ...už nemám ...čt ...křach!“

Fletcher už figuru nedokončil. Cítil se o to hůř, že ho neúspěch přiváděl k zuřivosti. Zvrátil se na hřbet, začal se propadat a přitom rotoval kolem své osy. Nakonec sto stop pod úrovní instruktora pád zvládl. Sotva popadal dech.

„Maříš se mnou čas, Jonathane! Jsem neschopný pitomec! Zkousím to pořád dokola, a pořád nic!“

Jonathan se na něj podíval a přikývl. „Dokud budeš mít tak tvrdá křídla, tak to nikdy nezvládneš, to je jasné. Hned na začátku jsi ztratil čtyřicet mil z rychlosti! Musíš křídla ovládat úplně lehce! Pevně, ale lehce, rozumíš?“

Snesl se k mladšímu rackovi. „Pojď, zkusíme si to společně. Pozor na to vzepjetí. Chce to hladký, plynulý začátek.“

+ - + - +

Uplynuly tři měsíce a Jonathan už měl šest dalších žáků, samé Psance, kteří hořeli zvědavostí, co je to za novinku to létání pro radost z letu.

Pro všechny ale bylo snazší prakticky nacvičovat létání, s pochopením skrytých příčin už to bylo horší.

„Každý z nás je ve skutečnosti vtělením ideje Velkého racka, ničím neomezené myšlenky svobody,“ vysvětloval jim Jonathan po večerech na břehu, „a přesné létání je krok, jímž se přibližujeme vyjádření naší skutečné podstaty. Všechno, co nás omezuje, musíme odhodit stranou. Proto se pořád vracíme k tréninku rychlosti, pomalého plachtění i akrobacie...“

...Žáci přitom obvykle usnuli únavou. Praxe se jim líbila, protože to bylo něco rušného a vzrušujícího a protože pomáhala hasit žízeň po poznání. Ani jeden však - ani Fletcher - nedokázal pochopit, že let myšlenek může být stejně reálný jako pohyb větru a peří.

„Celé vaše tělo, od jednoho konce křídla po druhý,“ opakoval jim Jonathan jindy, „není nic jiného, než vaše vlastní myšlenka, vtělená do tvaru, jaký jste schopni vnímat. Zlomte řetěz svého myšlení, a spadnou z vás řetězy vlastního těla...“ Ať se snažil, jak chtěl, znělo jim to jako hezká pohádka a o to víc se jim chtělo spát.

Teprve za měsíc Jonathan prohlásil, že nastal čas vrátit se k Hejnu.

„Ještě ne!“ vykřikl Henry Calvin Racek.

„Oni o nás nestojí! Vždyť jsme Psanci! Nemůžeme se přece vnuccovat někam, kde na nás nejsou zvědaví!“

„Můžeme jít, kam chceme a máme možnost být kým sami chceme,“ odpověděl Jonathan, odlepil se od písku a zamířil na východ, směrem k místům, kde žilo Hejno.

Žáci chvíli nevěděli, co si mají myslet, protože podle Zákona se Psanec k Hejnu nikdy nevrací a ten Zákon za deset tisíc let nikdo neporušil. Zákon praví zůstaň, Jonathan říká jdi. Sám byl už míli od břehu. Jestliže budou ještě chvíli váhat, vrátí se k nepřátelskému Hejnu sám.

„Když nepatříme k Hejnu, tak se tím zákonem řídit nemusíme,“ prohlásil sebevědomě Fletcher. „Navíc, jestli dojde k boji, bude nás třeba spíš tam, než tady.“

A tak onoho rána přiletělo od západu osm racků tvořící dvojité křídlo vedle křídla. Rychlostí stopětatřiceti mil za hodinu přeletěli nad plání, kde se konali porady Hejna. Jonathan v čele, Fletcher letěl hladce vpravo a Henry Calvin se tužil ze všech sil vlevo. Pak celá formace pomalu zahнула vpravo ...jako jediný racek, vyrovnání ...a vítr se do nich do všech opíral.

Každodenní křiky a hádky v Hejnu umlkly, jako by jejich formace byla obrovský nůž a osm tisíc racčích očí bez mrknutí sledovalo, co se bude dít. Všech osm racků se jeden po druhém prudce zvedlo do loopingu a pak pomalu, div ne krokem na místě přistálo v písku. Jonathan začal - jako by podobný výkon byl něčím běžným - se svými připomínkami.

„Především,“ řekl s ironickým úšklebkem, „jste se trochu opozdili s nasazením...“

Hejno sedělo jako zasažené bleskem. Vždyť to jsou Psanci! Jak to, že se vrátili! A támhle ten... to snad není možné! Fletcherova předpověď střetnutí ztroskotala na zmatku, jemuž Hejno propadlo.

„No dobře, možná, že to jsou opravdu Psanci,“ prohlásil jeden z mladších racků, „ale kde se naučili tak senzačně létat?“

Trvalo skoro hodinu, než ke všem příslušníkům Hejna pronikl rozkaz Staršího racka, aby vetřelce ignorovali. Racek, který promluví s Psancem se sám vyřadí ze společnosti. Racek, který zavadí o Psance pohledem, porušuje zákony Hejna.

Od té chvíle viděl Jonathan jen šedé hřbety, ale zřejmě to na něj nepůsobilo. Pokračoval v lekcích přímo nad pláží porad a poprvé nutil žáky, aby ze sebe vydávali opravdu všechno.

„Martine!“ rozléhal se jeho hlas po obloze. „Tvrdiš, že umíš pomalu plachtit, ale to bys musel nejdřív dokázat! Zkus to. Let!“

V klidném mrňousovi Martinu Williamu Rackovi hrklo, že s ním instruktor není spokojen, a brzy se z něho, k vlastnímu úžasu stal expert na plachtění. Uměl prohnout křídla tak, že se v sebemenším vánku, bez jediného mávnutí křídlem, dokázal vznést do oblak a zase přistát v písku. Charles Rolland Racek podobně dosáhl ve velkém horském větru výšky čtyřadvaceti tisíc stop. Vrátil se celý promodralý chladem a řídkým vzduchem trochu omámený, a zároveň šťastný, pevně rozhodnut, zkusit to zítra ještě víc.

Fletcher měl ze všech nejraději akrobacii. Zvládl vysněný šestnáctinásobný vertikální pomalý výkřut a druhý den dokázal dokonce trojnásobnou vývrtku; peří se mu přitom blýskalo nad pláží, odkud ho kradmo pozorovala spousta očí.

Jonathan se nehnul od svých žáků, pořád něco předváděl, doporučoval, opravoval a řídil. Létal s nimi v noci, v mračnech, i v bouřích, protože ho to bavilo, zatímco Hejno ničemně poposedávalo po zemi.

Když přestali létat, odpočívali mnozí z Hejna na písku a občas poslouchali Jonathana pozorněji. Měl sice všelijaké potrhle nápady, kterým nerozuměli, ale na druhé straně měl spoustu docela zajímavých postřehů, které pochopili. V noci se postupně začal vytvářet další kruh posluchačů - kruh zvědavých racků, kteří vydrželi poslouchat celé hodiny, ale sami nechtěli být viděni. Před rozbřeskem se vždycky vytratili.

Měsíc po návratu Psanců to jeden z Hejna nevydržel a veřejně požádal, aby se také on mohl začít učit létat. Terrence Lowell Racek se tímto činem vyřadil ze společnosti; stal se z něho Psanec a zároveň Jonathanův osmý žák.

Příští noc se od Hejna přibelhal Kirk Maynard Racek, vlekl za sebou v písku nožičku i levé křídlo a před Jonathanem se doslova zhroutil. „Pomoz mi,“ prosil tichým hláskem, jakoby umíral. „Já bez létání nemůžu být...“

„Tak pojď,“ vyzval ho Jonathan. „Odlep se se mnou od země a začnem.“

„Ty mi nerozumíš. Mám špatné křídlo. Nedokážu jím pohnout.“

„Maynarde, máš svobodnou volbu být sám sebou, svým pravým já, teď a tady, nic ti nemůže zabránit v rozletu. Takový je zákon Velkého Racka, zákon, který opravdu platí.“

„Tak já podle tebe můžu létat?“

„Tvrším, že máš možnost volby.“

Kirk Maynard jakoby mávnutím, bez sebemenší námahy, rozepjal křídla a vznesl se do temné noci. Vzbudil Hejno, protože z výšky pětiset stop ze všech sil křičel: „Můžu létat! Slyšíte! Můžu létat!“

Za svítání se kupilo kolem žáků nejméně tisíc racků, okukujících zvědavě Maynarda. Bylo jim jedno, zda je někdo vidí - poslouchali, co Jonathan říká a snažili se jeho slova pochopit.

Mluvil o prostých věcech - o tom, že racek se má naučit létat, že podstatou osobnosti je svoboda, že všechno, co tuto svobodu omezuje, musí být odstraněno, ať je to pověra, rituál, nebo něco podobného.

„Odstranit, říkáš,“ ozval se hlas z davu, „a co když je to Zákon Hejna?“

„Pravé zákony jsou pouze ty, které vedou ke svobodě,“ odpověděl mu Jonathan . „Všechny ostatní jsou falešné.“

„Jak můžeme létat jako ty?“ Ozval se další racek. „Ty jsi mimořádný případ. Nadaný a vyvolený.“

„Podívejte se na Fletchera! Nebo Lowella! Charlese Rollanda! Jsou stejní jako vy nebo já. Nic mimořádného, ani nadpřirozeného v nich není. Jediný, zato podstatný rozdíl je v tom, že začali chápat, čím jsou, a začali se učit.“

Všichni žáci až na Fletchera se začali nervózně ošívat. Do této chvíle nechápali, co vlastně dělají.

Zvědavců přibývalo den po dni. Někteří kladli otázky, jiní začali Jonathana zbožňovat a další se mu posmívali.

+ - + - +

„V hejnu se vykládá, že asi budeš syn Velkého Racka,“ oznámil Jonathanovi jednou po ukončení hodiny pokročilé praxe Fletcher. „A jestli ne, tak jsi předběhl svou dobu o tisíc let.“

Jonathan si povzdychl. Takhle se musí platit za nepochopení. Buď z tebe udělají boha nebo ďábla. „Co si myslíš ty, Fletchere?! Myslíš, že jsme předběhli dobu?“

Dlouho nic. Ticho. „Takhle se přece mohl naučit létat kdo chtěl, odjakživa, to nemá s dobou nic společného. Možná, že jsme předběhli módu, nebo průměr.“

„To už samo něco znamená,“ ozval se Jonathan a zvrátil se na záda a plachtil. „Je to o moc lepší než předběhnout vlastní dobu.“

+ - + - +

Stalo se to přesně za týden. Fletcher předváděl skupině nových žáků některé prvky létání vysokými rychlostmi. Zrovna vybral střemhlavý let ze sedmi tisíc stop - proletěl nad pláží jako dlouhý šedý blesk - a v tom mu zkrřížilo cestu mládě, které se poprvé vzneslo a volalo ještě maminku. Fletcher se musel vyhnout ve zlomku vteřiny. Strhl sám sebe prudce doleva a rychlostí dvěstě mil vletěl přímo do žulového útesu.

Jakoby obrovskou zavřenou branou vstoupil do jiného světa.

Když narazil do skály, zaplavil ho strach, šok a černá tma a pak už se jen vznášel po neznámé obloze. Začal pomalu zapomínat, měl strach, byl smutný a čehosi mu bylo líto, strašně líto.

Ozval se v něm stejný hlas, jaký slyšel v den, kdy se setkal s Jonathanem.

„Jde o to, Fletchere, že se své omezení snažíme překonávat postupně, v určitém pořadí. Prolétávání skálou přijde na řadu až někdy později.“

„Jonathane!“

„Říká se tady, že jsem syn Velkého Racka,“ poznamenal instruktor suše.

„Co tu děláš ty? Ten útes! poslyš ...ne ...neumřel jsem náhodou?“

„No tak, Fletchere. Přemýšlej. Když se mnou mluvíš, tak asi nemůžeš být mrtvý. Jenom jsi překročil mez svého vědomí trošku divoce. Můžeš si zase vybrat. Můžeš zůstat tady a učit se na zdejší úrovni - a ta je mimochodem o hodně vyšší než předtím, anebo se můžeš vrátit a pracovat s Hejnem. Vždyť rackové se nějakého neštěstí nemohli dočkat, tys jim až příliš kápnul do noty.“

„Chci zpátky k Hejnu. Mám tam přece nové žáky.“

„Dobře, Fletchere. A nezapomeň, co jsme si říkali o vlastním těle. Není ničím jiným, než myšlenkou...“

Fletcher zakroutil hlavou, roztáhl křídla a otevřel oči. Stál na úpatí útesu, obklopen celým Hejnem. Jakmile se pohnul, rackové začali vydávat skřeky.

„Žije! Byl mrtvý a žije!“

„Dotknul se ho špičkou křídla! Vzkřísil ho! Je to syn Velkého Racka!“

„Není! Sám to popírá! Je to ďábel! Ďábel! Přišel rozeštvat Hejno!“

Byli tam čtyři tisíce racků, vyděšených tím, co viděli. Výkřiky Je to ďábel! projeli jejich řadami jako uragán oceánem. Oči jim žhnuly, zobáky se zašpičatily a všichni se hrozivě blížili. Čišela z nich smrt.

„Chtěl bys, abychom raději odletěli?“ zeptal se Fletchera Jonathan.

„Nebyl bych proti, kdybychom...“

Ani to nedořekl a byli půl míle od Hejna. Zobáky se zasekli do prázdna.

„Čím to je,“ dumal Jonathan, „že nejtěžší věc na světě je přemluvit racka, že je svobodný a že se o tom může přesvědčit sám, stačí, když vynaloží trochu úsilí na trénink. Proč je to tak těžké?“

Fletcher se ještě nestačil vzpamatovat v novém prostředí. „Cos to s námi provedl? Jak jsme se tu ocitli?“

„Řekl jsi, že chceš utéct davu, nebo ne?“

„Jistě, ale jak jsi to...“

„Jako všechno ostatní. Chce to praxi.“

+ - + - +

Do rána se Hejno vzpamatovalo, ale Fletcher ne. „Jonathane, vzpomínáš, jak jsi mi jednou vyprávěl, že máme milovat Hejno natolik, abychom se k němu vrátili a pomohli mu s učením?“

„Pamatuju.“

„Nechápu, jak můžeš mít rád dav racků, kteří tě před chvílí chtěli zabít.“

„O tohle přece vůbec nejde. Nemáš přece rád nenávist ani zlo. Musíš to zkoušet tak dlouho, až uvidíš opravdového racka, dobro v každém z nich, a pomůžeš jim, aby si je uvědomili sami. Tohle mám na mysli, když mluvím o lásce. Když si vyzkoušíš, jak na to, je to legrace.“

Vzpomínáš si například na jednoho divokého mladého racka, jmenoval se Lynd. Byl tenkrát novopečený Psanec, ochotný porvat se s Hejnem třeba na smrt, jen aby si mohl začít budovat vlastní peklo na Vzdálených útesech. A dneska si připravuje vlastní ráj a ještě tím pomáhá Hejnu.“

Fletcher se podíval na instruktora a v očích se mu mihl strach. „Já že bych je měl vést? Jak to myslíš? Ty jsi instruktor a nemůžeš odejít!“

„Proč ne? Copak nejsou jiná Hejna s nějakými Fletchery, kteří potřebují pomoc víc než ten náš, který se už dostal na cestu za světlem?“

„Já? Vždyť jsem jen obyčejný racek a ty...“

„...jediný syn Velkého Racka nebo co?“ skočil mu ironicky do řeči Jonathan a zahleděl se na moře. „Už mě nepotřebuješ. Musím sám začít hledat, každý den trochu, skutečného racka Fletchera, který nezná žádná omezení. On je tvůj učitel. Musíš mu rozumět a musíš na něm pracovat.“

Ve zlomku vteřiny byl Jonathan ve vzduchu, začal se třpytit a rozplývat ve světle.

„Nedopusť, aby o mně šířili nějaké pitomosti, anebo aby ze mě dělali boha. Slyšíš Fletchere! Jsem racek! Mám rád létání a to je všechno...“

„JONATHANE!“

„Nevěř svým očím, Fletchere. Ukazují nám jen naši vlastní omezenost. Dívej se mozkiem, hledej, co už znáš a tak se naučíš létat.“

Třpyt zhasl. Jonathan se celý rozplynul ve vzduchu.

Za nějaký čas Fletcher donutil sám sebe vzlétnout a narazil na skupinu nových žáků, zapálených pro první lekci létání.

„Hned na začátku si musíte uvědomit,“ pravil namáhavě, „že racek je ničím neomezená myšlenka svobody, obraz Velkého Racka a celé vaše tělo, od jednoho konce křídla po druhý, není nic jiného než vaše vlastní myšlenka.“

Mladí rackové po něm nechápavě pokukovali. Tak už přejdi k věci, mysleli si. Tohle přece není návod na looping.

Fletcher si povzdechl a začal znovu. „Tak tedy ...jak bych ...no dobře,“ soukal ze sebe a kriticky si je přeměřil. „Začneme vodorovným letem.“ Jakmile to řekl, uvědomil si, že na Jonathanovi nebylo nic nadpřirozeného stejně jako na něm, na Fletcherovi.

Tak podle tebe meze neexistují, Jonathane, říkal si v duchu. V tom případě se ale brzy vynořím zčistajasna z řídkého vzduchu na tvém břehu a předvedu ti pár maličností z létání!

Fletcher se sice nutil před žáky do přísnosti, ale najednou je uviděl novými očima, takové, jací byli, a ačkoli to trvalo jenom okamžik, měl je za to rád, moc rád.

Říkáš, že meze neexistují, Jonathane, pomyslel si a usmál se. Začal svůj vlastní zápas s učením.

Richard David Bach
Racek
do elektronické podoby převedl -jjnk-
<http://jjnk.zde.cz>
2001

Jen pro vlastní potřebu.